

D • N
10/9 1948

Vad angår oss statens affärer?

Efter denna paroll tycks regeringspartiet driva sin valkampanj. Man undviker, såsom direktör Bergvall betonar i torsdagens föredrag, att tala om statens affärer för att i stället tala om folkpartiets. Det anses lägligare att sprida lögnen om folkpartiets verksamhet än att sprida sanningar om regeringens arbete. Den taktiken tyder inte på en stark saklig position.

Tag som exempel rysskredit. Dagens Nyheter, som eljest inte kan klaga på bristande uppmärksamhet från regeringspressens sida, har inte fått ett ord till svar på sin ledande artikel i detta ämne för några dagar sedan. Beror detta på att rysskrediten är en för obetydlig sak för att diskuteras i valkampanjen? Nej, det är omöjligt. För två år sedan förklarades i den socialdemokratiska och kommunistiska pressen att det stora avtalet var regeringens mästerverk. Det sägs inte nu, men avtalets betydelse kan man inte förneka. Detta avtal kostar oss, även om det blott tillämpas i den omfattning som nu är fixerad, lika mycket årligen som vi sparar på ransoneringen av bensin och kaffe; det totala beloppet är avsevärt större än hela den summa som vi beräknas få in enligt Marshallplanen. Någon småsak är det inte fråga om, inte ens för en regering som vid ett par tillfällen genom ett penndrag eller ett oförsiktigt uttalande på en gång kostat landet hundratals miljoner.

Saknar då avtalsfrågan all aktualitet, och kan tystnaden i regeringspressen förklaras härav? Nej, tvärtom. För ett par veckor sedan omtalades att ryssarna begär mer än de fått; de vill ha varor för hela kreditbeloppet på 1.000 miljoner, inte bara de leveranser på 280 miljoner som svenska företag redan utlovat. Och här går en klar skillnad mellan regering och opposition. Enligt oppositionens i riksdagen klarlagda mening — under riksdagsdebatten ej motsagd — får krediten inte ökas utöver det belopp

som nu tagits in anspråk. Regeringen åter har genom stats- och finansministrarna förklarat att krediten kan ökas ända upp till det i 1946 års avtal förutsedda beloppet på 1.000 miljoner. Lyckas vi indriva lån på annat håll, eller blir läget bättre i Sverige, så kan vi sända mer till Ryssland — det är dess med all önskvärd klarhet angivna ståndpunkt.

Nej, regeringspartiet håller inte tyst om avtalet därför att saken är obetydlig eller inte aktuell. Den är tyst därför att avtalet inte kan försvaras. Det är och förblir skandalen framför andra sedan tre år, och det vill inte säga litet.

Hur har då avtalet förut försvarats? Låt oss gå igenom vad man haft att säga på regeringshåll. Det första — glada och självsäkra — försvaret gick på två linjer. Enligt den ena (en dumhet av hr Myrdal, som regeringen förtjust övertog) skulle inom kort, senast några år efter krigets slut, en väldig depression utbryta i Amerika. Vi skulle inte kunna vare sig köpa eller sälja i större omfattning i USA, och då vore det skönt att ha Ryssland att handla med. Det var en profetia som, likt åtskilliga andra från den sittande regeringen, angav raka motsatsen till vad som inträffade. Amerika står fortfarande på toppen av högkonjunktur, och vi gör allt för att hålla handeln uppe med detta land; däremot har vi knappast kunnat få någonting från Ryssland. Erkännas bör dock att profetian på en punkt var riktig. Det har blivit svårt för oss att köpa vad vi behöver i USA. Men detta beror inte på att USA saknar varor, utan på att vi saknar

dollar — och för denna brist har regeringen själv ansvaret, bland annat genom den huvudlösa kreditpolitiken.

Den andra linjen under de absurda förhoppningarnas skede för två år sedan var att vi skulle få ett gott förhållande till Ryssland genom avtalet. Hur det har gått på den punkten vet alla. Den statsstyrda pressen och radion i Ryssland flödar av angrepp mot Sverige, och till angreppspunkterna hör att vi inte är tillräckligt flinka och tjänstvilliga i fråga om kreditens, eller rättare tributens, utanordnande.

Redan efter kort tid — märk att importspärren kom fyra månader efter rysskrediten — blev regeringspartiets försvar för avtalet av helt annan art; det präglades av oro och resignation. I ledare, som borde spridas till varje väljare som exempel på beträngda skribenters förvirring, hävdade regeringsorganet dels att krediten var en form av välgörenhet — ett uttryck för vår önskan att bygga upp Europa —, dels att vi borde leverera till skilda länder i en omfattning som svarade mot ländernas storhet och närbelägenhet. Denna senaste tanke var såvitt bekant ny i historien; dess slutsats var att vi av hänsyn till proportionell rättvisa inom vissa gränser hellre borde sälja till Ryssland utan betalning än till USA mot betalning.

Den tredje försvarspositionen, den rena förtvivlans, tillgreps på försommaren. Sammantrassade och odisciplinerade hopar av glåpor och osanningar fick bestiga bröstvärnen. I myllret kunde man urskilja en och annan tanke, om också orimlig; vi kan nog klara avtalet utan att det blir svårt i Sverige — så tröstade oss ett regeringsorgan i Stockholm.

Nu tycks även den linjen vara uppgiven. Tystnaden är total. Det är en tystnad som borde verka starkare än hyllningsropen, ursäkterna och nödroppen. Den innebär erkännandet av ett totalt misslyckande.